

Svätý Otec František

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

V minulej katechéze o rodine som sa pristavil pri prvom rozprávaní o stvorení ľudskej bytosti v prvej kapitole knihy Genezis, kde je napísané: «Boh stvoril človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril» (Gn 1,27).

Dnes by som chcel dokončiť toto zamyslenie druhým rozprávaním, ktoré nachádzame v druhej kapitole. Tu čítame, že Pán potom, ako stvoril nebo a zem, «utvoril z hlíny zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou» (Gn 2,7). Je to vrchol stvorenia. No niečo chýba. Potom Boh umiestni človeka do prekrásnej záhrady, aby ju obrábal a strážil (porov. Gn 2,15).

Duch Svätý, ktorý inšpiroval Bibliu, predkladá na chvíľu obraz muža, ktorý je sám – niečo mu chýba –, je bez ženy. A hovorí o Božej myšlienke, takmer o pocite Boha, ktorý naň hľadí, pozoruje osamelého Adama v záhrade: je slobodný, je pánom..., no je sám. Boh vidí, že to «nie je dobré», je to ako istý nedostatok spoločenstva, chýba mu spoločenstvo, je to nedostatok plnosti. «Nie je to dobré» - hovorí Boh – a dodáva: «chcem mu urobiť pomoc, ktorá mu bude podobná» (porov. Gn 2,18).

A tak Boh predstavuje človeku všetky zvieratá; človek každé z nich pomenuje vlastným menom – a toto je ďalší obraz človekovho vládnutia nad stvorením – ale v žiadnom živočíchovi nenachádza niekoho, kto by mu bol podobný. Človek je naďalej sám. Keď mu Boh napokon predstaví ženu, muž s radosťou zistí, že toto stvorenie, a jedine toto, je jeho súčasťou: «kosť z mojich kostí, mäso z môjho mäsa» (Gn 2,23). Konečne je tu odzrkadlenie, je tu vzájomnosť. A keď nejaká osoba – priblížim to na príklade pre lepšie pochopenie – chce podať ruku inej, musí ju mať pred sebou. Ak niekto vystrie ruku a niet tam nikoho, komu by ju podal, chýba mu vzájomnosť. Tak to bolo aj s mužom, ktorému niečo chýbalo k tomu, aby dosiahol svoje naplnenie, chýbala mu vzájomnosť. Žena nie je «replikou» muža; prichádza priamo z Božieho tvoriteľského gesta. Obraz «rebra» vonkoncom nevyjadruje nižšie postavenie či podriadenosť, ale naopak, že muž a žena sú tej istej podstaty a sú komplementárni, dopĺňajú sa, majú i túto reciprocitu. A tá skutočnosť – stále sme pri tom istom podobenstve, – že Boh tvorí ženu, kým muž spí, podčiarkuje, že ona nie je akýmsi spôsobom výtvorom človeka, ale je stvorením Božím. A ozrejmuje aj ďalšiu vec: aby muž našiel ženu – a môžeme povedať, aby našiel lásku ženy –, teda aby našiel ženu, musí si ju muž najprv vysnívať, a potom ju nachádza.

Božia dôvera v muža a ženu, ktorým zveruje zem, je veľkorysá, priama a úplná.

Spolieha sa na nich. No hľa, zlý duch vnáša do ich mysle podozrenie, pochybovačnosť a nedôveru. A napokon prichádza na rad neposlušnosť voči prikázaniu, ktoré ich chránilo. Upadnú do delíria všemohúcnosti, ktoré všetko zamorí a zničí harmóniu. Aj my ho veľakrát pociťujeme v našom vnútri, my všetci.

Hriech plodí nedôverčivosť a rozdelenie medzi mužom a ženou. Ich vzťah je úkladne ohrozovaný tisícmi podobami zneužívania a podrobovania si, ľstivých zvodov a pokorujúcej panovačnosti, až po tie najdramatickejšie a najnásilnejšie. Dejiny nesú ich stopy. Pomyšlime si, napríklad, na negatívne excesy patriarchálnych kultúr. Myslime na mnohoraké formy mužského šovinizmu, kde bola žena považovaná za druhotriednu. Myslime na účelové využívanie a komercializáciu ženského tela v dnešnej mediálnej kultúre. No myslime aj na súčasnú epidémiu nedôvery, skepticizmu a dokonca nevraživosti, ktorá sa šíri v našej kultúre – zvlášť vychádzajúc z istej pochopiteľnej nedôvery zo strany žien – vzhľadom na taký zväzok spojenectva muža a ženy, ktorý by bol schopný zároveň hlboko skvalitniť intimitu spoločenstva a súčasne chrániť dôstojnosť rozdielnosti.

Ak nenájde viac sympatie voči tomuto zväzku, schopnému umožniť novým generáciám vymaniť sa z nedôvery a ľahostajnosti, budú deti prichádzať na svet čoraz viac z tohto zväzku vykorenené, a to už od materského lona. Spoločenská devalvácia tohto stabilného a životodarného zväzku muža a ženy je istotne stratou pre všetkých. Musíme opäť priznať česť manželstvu a rodine! A Biblia vypovedá jednu krásnu skutočnosť: muž nájde ženu, stretnú sa navzájom, a muž musí čosi zanechať, aby ju našiel naplno. A preto muž zanechá svojho otca a svoju matku, aby šiel k nej. Je to nádherné! Toto znamená vykročiť istou cestou. Muž je celý pre ženu a žena je celá pre muža.

Ochrana tohto zväzku muža a ženy, i keď sú hriešni a zranení, zmätení a pokorení, nedôverujúci a neistí, je teda pre nás veriacich zaväzujúcim a oduševňujúcim povolaním uprostred podmienok dneška. To isté rozprávanie o stvorení a hriechu nám vo svojom závere predkladá nádherný obraz: «Pán, Boh, urobil mužovi a jeho žene kožený odev a obliekol ich» (porov. Gn 3,21). Je to obraz nežnosti voči tejto hriechnej dvojici, ktorý nás privádza do nemého úžasu: Božia nežnosť voči mužovi a žene. Je to obraz otcovskej opatery voči ľudskej dvojici. Boh sám sa stará a chráni svoje veľdielo.

*Napájajú sa stromy Pánove,
i cédre libanonské,
ktoré zasadil,
a vtáctvo na nich hniezdi,
i cyprusy, kde bocian prebýva.
Kamzíky bežia
po vysokých vrchoch,
svište sa kryjú po skalách.*

*Mesiac si stvoril
na určenie času
a kázal slnku, kde má zapadať.
Privádza tmu
a potom príde noc
a hýbe sa v nej ticho lesná zver
a levičatá revú za korisťou
a od Boha si pokrm žiadajú
a siahnu sa, keď slnko vyjde,
tam do pelieškov svojich.*

*Za rána vyjde človek do práce
a do večera stojí za dielom.
Mnoho je Tvojich výtvorov,
ó Pane,
múdro si všetko vykonal,
hľa, celá zem
sa Tvojím tvorstvom plní.
Tu leží more široké
a veľké hemženie je v ňom,
bez počtu malých,
veľkých bez počet.
Tam lode plavia sa,
tam Leviatan,
čo si mu život dal,
aby sa v mori hrával.
A všetko, všetko čaká na Teba
a pokrm žiada z Tvojich rúk.
Dávaš im ho a zbierajú,
otváraš ruku - dobrým sýtia sa.
Keď ukryvaš si tvár,
hneď boja sa
a hynú, keď im ducha odnímeš,
a do prachu sa vracajú.
Však rodia sa,
keď posielaš im ducha.
Tak obnovuješ život na zemi.*

Modlitbová nástenka

„Prosím o modlitby za odpustenie hriechov mojej sestry, ktorá bola pred rokmi na potrate, za odpustenie hriechov všetkých členov rodiny a nebohých rodičov, ktorí s tým súhlasili. Ďakujem.“ Aj túto prosbu som našiel na internetovej modlitbovej nástenke spoločenstva Dom Júdov. Ľudia píšu a dúfajú, že zosilnená modlitba - modlitba spoločenstva - prinesie žiaduce očakávanie. Niekedy, keď čítam všetky tie prosby, v duchu sa s ubolenými ľuďmi v životných skúškach pýtam: Prečo Boh nevymyslí niečo iné? Alebo predsa majú pravdu tí, ktorí tvrdia, že Boh je ďaleko od nášho života, že nás vôbec nepočuje? Keď som sa naposledy nad tým zamýšľal, Boh ma nasmeroval na slová žalmu 145: „Blízky je Pán všetkým, čo ho vzývajú, všetkým, čo ho vzývajú úprimne.“ A žalmista dodáva: „Vyplní želanie bohobojných, vyslyší ich modlitbu.“

Cez Siedmu veľkonočnú nedeľu nachádzame pri modlitbe aj samotného Ježiša: „*Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich ochránil pred zlým*“ (Jn 17,15). Aj napriek tomu, že Ježiš sám zažíva v tomto svete zlo, ktoré nás ľudí ustavične obklopuje a vstupuje rôznym spôsobom do nášho života, neprosí, aby sme boli zobratí z tejto „pozície“. Žiada Otca, aby sme boli ochránení. Nechce nás preniesť do „sterilného sveta“. Určite aj v tomto prípade platí, že náš pravý charakter, sila a viera sa ukážu až v skúškach. To, že tu „ostávame“, má v tom Božom pláne s nami určite význam.

Keďže táto nedeľa má prívlastok aj nedeľa médií, skúsme sa v tejto chvíli, v intenciách zápasu dobra a zla, pozrieť na samotné masmédiá. Lebo neraz aj cez ne človek zažíva neblahé veci a skúšky. Myslím, že práve Tadeusz Zasepa použil v jednej zo svojich prednášok prirovnanie, ktoré ma zaujalo a rád ho prerozprávam: Predstavte si médiá ako vody mora. Vy ste uprostred tohto mora na ostrove. Máte rodinu, ktorú milujete a zároveň ju chcete chrániť od všetkého, čo by jej mohlo ublížiť. Okrem iného aj od vím mora, ktoré predstavujú to zlé v médiách, čo ubližuje vám a vašim najbližším. Čo urobíte pre dobro a bezpečnosť svojej rodiny? Máte dve možnosti. Môžete začať stavať veľký múr okolo celého ostrova. Aj tak však nemáte istotu, že nepríde vlna, ktorá bude vyššia ako vaša ochranná pevnosť. Alebo naučíte svoje deti plávať. Ak to dokážete, budú sa ony aj vy pohybovať v „mori médií“ bez strachu. Veď médiá neprinášajú iba hrozbu, ale aj mnoho krásneho. Aby sme si vedeli správne vyberať z ponuky, bolo by múdre inšpirovať sa Ježišovým prístupom. Dať do modlitby aj túto súčasť nášho života - aby sme boli s našimi blízkymi pri výbere z bohatej ponuky médií chránení a vedení Duchom Svätým.

JOZEF KOZÁK

Letné kántrové dni sú v tomto týždni v stredu, piatok a v sobotu. Obsah letných kántrových dní sú prosby za jednotu kresťanov alebo duchovné povolania.

Slávenie sv. omši:

V pondelok - ráno 08:00

v sobotu - 16:00 sobášna sv. omša v ktorej uzatvoria sviatostné manželstvo Andrej Turinič a Katarína Kordošová.

Táto sobášna sv. omša bude s platnosťou na nedeľu.

Putá medzi nebom a zemou

Pamätajte na svojich predstavených, ktorí vám hlásali Božie slovo. Dobre si všimnite, aký bol koniec ich života, a napodobňujte ich vieru (Hebr 13, 7).

„Hlavne nech nedopadneš ako on,“ povedal mi ktosi, keď sa dozvedel, že môj dlhoročný spovedník a duchovný radca, p. Ladislav Kubíček, bol na svojej fare zavraždený.

Pane,

nebojím sa povedať, že chcem dopadnúť presne tak, ako chce Boh, pretože viem, že si praje moju svätosť. Pravdaže, viem aj to, že sa k nej nedokážem prepracovať, ani keby som sa rozkrájala. Našťastie u Boha je možné všetko. On si ju praje a ja mu v tom rozhodne brániť nehodlám. Dnes sa mi v tej súvislosti stále vybavujú slová z ranných chvál. Naplňujú ma radosťou, vďačnosťou i nedočkavosťou. Pôsobia ako liek na moju chronickú starosť o spásu všetkých, ktorých milujem: „Svätí vždy zostávajú spojení putami nepremožiteľnej lásky s tými, ktorí žijú na zemi. Razia im bezpečnú cestu k spásu.“ Ja sama putá lásky medzi sebou a všetkými mojimi milovanými svätými vnímam veľmi silno. Kiežby tí, ktorých zanechám na zemi ja, puto medzi nami pociťovali rovnako.

Marie Svatošová „Tykadlom Viery“

Sväté omše v týždni po 7. Veľkonočnej nedeľi - (B)

18.V. pondelok

08:00 Za Ľ Antona a Zlaticu Kulifajových a rodičov

19.V. utorok

18:00 Za Ľ Antona a Apolóniu Ochabových

20.V. streda - kántry

18:00 Za Ľ Jozefa a vnučku Miriam

21.V. štvrtok

18:00 Za Ľ Imricha Fajkusa (1. výročie smrti)

22.V. piatok - kántry

18:00 Za zdravie a Božie požehnanie pre rodinu (F.)

23.V. sobota - kántry

16:00 Za novomanželov

Upratovanie kostola č.d. 52 - 75

24.V. Nedeľa zoslania Ducha Svätého

08:00 Za Ľ Jozefa a Annu Baxových a zaťa Ludovíta

Lektori: Macáková E., Blahová M.

10:00 Za farníkov

Lektori: Kosnáčová T., Hajičková M.

14:00 Posvätný ruženec, litánie

Liturgický kalendár

18.V. pondelok

Sv.Ján I., pápež a mučeník

19.V. utorok

Sv.Peter Celestín V., pápež

20.V. streda

Sv.Bernardín Sienský, kňaz

21.V. štvrtok

Sv.Krištof Magallanes kňaz a spol., mučeníci

22.V. piatok

Sv. Rita z Kassie, reholníčka

23.V. sobota

Sv. Dezider, biskup

Niekoľko nemoderných slov

Staré pravdy treba ohlasovať novými slovami! Veď telefónne čísla, ktoré sme vytáčali pred dvadsiatimi rokmi, dnes už nikde nezvoní. Doba si vyžaduje zmeny. Pre zdravotnú poisťovňu už lekár nie je lekárom, ale tzv. nositeľom výkonu, obyvateľ domova dôchodcov sa nazýva klientom, jeho ošetrovateľka je sociálnou pracovníčkou, z krajčírky sa stala operátorka odevnej tvorby a z učiteľa edukačný pracovník...

Súčasnú snahu v Cirkvi sa uberajú podobným smerom. Nesmieme zaostávať za svetom. Okrem iného kňaz už neslávi svätú omšu, ale predsedá bohoslužbe, čiže stáva sa akýmsi predsedom.

Hľadajú sa nové výrazové prostriedky a dláždia sa nové pastoračné cesty. Proti tomu nemožno nič namietat', Cirkev sa vždy reformovala a platí to i dnes. Ecclesia semper reformanda. Keby napríklad medicína nehľadala nové cesty a postupy, lekári by ešte aj dnes liečili púšťaním žilou a prikladáním pijavíc.

Aj v Cirkvi čoraz častejšie počujeme podobné hlasy hovoriace o zbytočnosti niektorých tradičných pojmov alebo skôr ich obsahov. Mnohým moderným „veriacim“ napríklad osobitne prekáža pojem hriechu. Podľa nich by sa mal pomenovať inak, alebo ho treba úplne vylúčiť zo slovníka. Keby sme ho napríklad nazvali len ľudskou slabosťou alebo osobným zlyhaním, postupne by sa stávala zbytočnou aj sviatosť zmierenia. Na mnohých miestach už dávnejšie pochopili zbytočnosť spovede. Niektoré kresťanské cirkvi spoveď tiež nemajú, a keď sa snažíme hľadať s nimi jednotu, mali by sme sa nad našou, dnes už staromódnou tradíciou zamyslieť.

Dovolím si takéto zamyslenie práve pri inovácii pojmu hriech.

Zrejme je, že každého z nás, nech už sa nachádza v akomkoľvek sociálnom postavení, stave či veku, sa dotýka zložitost' dnešnej doby, ktorá prináša nielen rozličné výhody a inovácie, ale takisto negatívne vplyva na naše zdravie, psychosomatickú odolnosť a duchovný stav našej osobnosti. Rozpad medziľudských vzťahov je jedným z najťažších zvodov „nepriateľa ľudského pokolenia“ a „odporcu všetkého dobra“, ktorý „obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral...“

Musíme si položiť otázku: „Ako vlastne môžeme odolať týmto zvodom?“ Ako môže obstáť dnešná spoločnosť, a najmä tá časť, ktorá sa považuje za veriacu príslušiacu k Božím verným, k „malému stádu“ nášho dobrého pastiera Krista? Odpoveď nie je ľahká. „Dobrá rada nad zlato...“ - ako hovorí jedno známe porekadlo. A naozaj, dobrá rada, duchovné poučenie, tu má „váhu života“.

Pravdou je, že evanjelium je prístupné každému, ale ako mu správne rozumieť, ako podľa neho žiť?

Postačí vziať knihu kníh a jednoducho si z nej čítať? Podľa učenia cirkevných otcov celé *Sväté písmo*, *Starý aj Nový zákon*, bolo napísané pre naše poučenie, aby sme z neho čerpali nádej, ako o tom okrem iného hovorí aj apoštol Pavol. Vo svojom *Liste Timotejovi s istotou* píše: „*Celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na poučanie, na usvedčovanie, na nápravu a na výchovu v spravodlivosti...*“ *Písmo* nás má len viesť, usmerňovať, a nikdy nemôže nahradiť náš živý vzťah so živým Bohom, ktorý sa uskutočňuje vo svätých sviatosťach, lebo na nich, ako hovorí sv. Mikuláš Kabasila, „je založená Cirkev“.

Biblické texty taktiež svedčia o tom, že Cirkev je Boží dom, „stĺp a opora pravdy“. Všetci sa preto opríme o tento živý prameň Božieho poznania, Božej prítomnosti a skúsenosti Božej milosti, hľadáme v jeho príbytkoch miesto pre našu dušu, usilujeme sa o to, aby sme sa v jeho tajomných chodbách vyznali a našli odpoveď na otázky, ktoré nás trápia.

Tí z nás, čo sú veriaci, dobre vedia, že náš život v Bohu sa povznáša a, naopak, klesá vždy v závislosti od nášho duševného a duchovného zdravia, od toho, či bdieme a strážime „bránu svojho srdca“, alebo či do nášho „vnútorného príbytku“ vpúšťame zlé myšlienky, s ktorými nadväzujeme „dialóg“ - od neho je už len krôčik k uskutočneniu pádu. A čo je pád, čo je hriech? Duchovná smrť! A vždy keď si uvedomujeme svoju „nepravost“, musíme spolu s prorokom Dávidom zvolať: „*Vedomý som si svojej nepravosti a svoj hriech mám stále pred sebou...*“

Negatívnych symptómov dnešnej doby je viac. No určite nemá zmysel pozerat' sa na všetko okolo nás a priori negatívne. Na druhej strane však dobre poznáme výrok sv. apoštola Pavla, ktorý hovorí: „*Všetko smiem. Ale nie všetko mi osoží. Všetko smiem. Ale ja sa ničím nedám ztročiť...*“

A práve tu sa pred nami vynára jeden zložitý paradox. To „vo svete“ a „zo sveta“ môže v niekom z nás vyvolať dojem, že to, čo je „zo sveta“ a na čo upozorňuje evanjelium ako na niečo škodlivé pre náš vzťah s Bohom, je totožné s tým, čo sme my sami, s tým, kde žijeme, kde sa pohybujeme, vlastne so všetkým, čo nás obklopuje.

Boh netuží po tom, aby sme opustili tento svet, aby sme všetko materiálne a telesné odvrhovali ako zlé. Naopak, vo svete musíme ostať aspoň telesne, svoj poklad však musíme zhromažďovať a opatrovať v nebi..., „*kam sa zlodej nedostane a kde moľ neničí...*“

Vráťme sa teraz ešte raz k púštnym otcom, o ktorých sme už hovorili. Vieme, že mnohí ľudia ich vyhľadávali a obracali sa na nich so žiadosťou o poučné slová. Rady týchto svätcov zneli takmer krištáľovo jednoducho. V ich zdaniej nekomplikovanosti však bola ukrytá hĺbka božského poznania. Neponúkali pritom nič iné ako slová o skutočnej láske, čnostnom spôsobe života, svätosti, vytrvalosti, poslušnosti, pokání, tichosti, zdržanlivosti a nebezpečenstve smilstva.

Bežne sa stávalo, že títo starci neodpovedali ihneď, alebo neodpovedali vôbec. Svojím správaním však napriek tomu viedli svojich bratov k sebaopoznaniu. Ich teológia spočívala v pokání, vo vlastnom príklade, v orthopraxi - spôsobe života, ktorý je v súlade s hlásaným náboženstvom. Všetci do jedného sa však obávali pýchy.

Preto aj hovorili: „Beda človeku, keď je jeho meno väčšie ako jeho dielo.“

Najväznejším druhom modernej duševnej chudoby je neznalosť pravdy o sebe. Súčasný človek sa stal obeťou diktatúry relativizmu, čiže chýba mu schopnosť rozoznať zmysel, význam a vplyv akéhokoľvek prorockého hlasu. Ak chceme prežiť ako jedinci aj ako druh, nemôžeme ďalej žiť navonok bohato a vnútorné chudobne, ale treba začať žiť bohato vnútri a chudobne navonok. Pozrime sa však na to aj z druhej strany. Keď budeme sedieť doma pri televízii, nedosiahneme tým nijakú ľudskú zrelosť, pastiersku ani duchovnú skúsenosť, ani nespoznáme pravý charakter kresťanského života. Dokonca ani v tom prípade, keď si budeme vyberať iba náboženské relácie a dokumenty. Vďaka nim sa totiž môžeme iba niečo „dozvedieť“, ale nie „pochopiť“. Lebo, ako hovorí vladyka Kliment, poznanie sa nadobúda jedine osobnou skúsenosťou. Ak samotný človek nejde Kristovi v ústrety, nemôže sa k nemu priblížiť, nikoho k nemu neprivedie...

Postupne prichádzame na to, že každý problém má svoj pôvod priamo v človeku. Prameňom mnohých ťažkostí v súčasnom cirkevnom živote je veľké množstvo cirkevne nevedomelých veriacych. Väčšina z nich sa považuje za veriacych, no ich život sa odvíja mimo cirkevnej tradície, mimo kresťanskej mravnosti... Človek možno dostal pri svätom krste niečo na pamiatku, vo svojom vedomí sa však nestal skutočným nasledovníkom Krista...

„Ak človek po svojom krste nerobí nič pre svoj duchovný rozvoj,“ vysvetľuje vladyka Kliment, „jeho život zostáva naďalej ponorený do márnosti predchádzajúceho spôsobu existencie a stáva sa, že sa narodil duchovne mŕtvý...“ A dokonca ani vtedy, keď človek chodí nejaký čas pravidelne do kostola, ale k všetkému pristupuje mechanicky, bez živého vzťahu s Bohom, skutočné obrátenie nepríde.

Max Kašparů „Po lane ku Kristovi“

Príbeh na uzdravenie duše

Rozdiel

Raz si knieža zavolalo na dvor predavača koní. Priviedol dva nádherné tátoše. Veľmi sa podobali. Boli mladé, svalnaté, dobre stavané a obchodník pýtal za jedného dvakrát toľko ako za druhého. Knieža zavolalo svojich dvoranov a povedalo: „Darujem obe tieto nádherné žrebce tomu, kto mi vysvetlí, prečo jedno stojí dvakrát toľko ako druhé.“

Dvorania sa zhľadli okolo koní a začali si ich pozorne prezerať. Neobjavili nič, prečo jeden kôň stojí až toľko a druhý len toľko.

„Vidím, že nevidíte, aký je medzi nimi rozdiel, a preto si ich vyskúšame, aby vám bolo jasné, prečo je ich cena odlišná.“

Dal kone osedlať a dvaja koniari obehli niekoľkokrát hradné nádvorie. Dvorania si ani po tejto skúške nevedeli vysvetliť rozdiel v cene. A tak im to vysvetlilo samo knieža:

„Iste ste si všimli, že jeden z nich pri behu nezanecháva za sebou skoro nijaký prach, kým za druhým sa dvíha celé mračno prachu. Preto má prvý kôň dvojnásobnú cenu - vykonáva svoju povinnosť a nevíri prach. Plní si povinnosť a nerobí pri tom veľký rozruch.“

V našej spoločnosti urobí kariéru ten, kto zvíří viac prachu...

Bruno Ferrero „Kruhy na vode“

Desatoro

Zachraňujúce Desatoro

Desatoro začína tým, že Boh sa najprv sám znova predstavuje Izraelu: „Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva“ (Dt 5, 6). Znalci upozorňujú, že v našom dnešnom ohlasovaní Desatora je táto dôležitá veta skrátaná a pritlmená na strohý výraz: „Ja som Pán, tvoj Boh“, ktorý sa potom vysvetľuje väčšinou

ako dávajúci príkazy či nariadenia mocného Boha. To prekrýva a zatieňuje plné biblické znenie zachraňujúceho a oslobodzujúceho Boha Izraela - Jahve, ktorý predkladá svojmu zachránenému ľudu Dekalóg - Desat' slov pre správny život v slobode, a robí to nie ako prísny vládca a panovník strohým zákonom, lež ako Boh - Záchranca svojho ľudu.

Po tom, ako sa Boh na začiatku Desatora „predstavil“ ako záchranca a osloboditeľ, nasleduje desat' smerníc pre život. Prvé sa týkajú vzťahu človeka a ľudu k Bohu - osloboditeľovi. Ostatné sa vzťahujú na život osobný a v spoločnosti. Ak chceme použiť výraz „povinnosti“, potom je potrebné povedať, že po „povinnostiach“ voči Bohu nasledujú „povinnosti“ voči blíznym, pričom posledné veci sú na tej istej úrovni ako prvé - to znamená, že „náboženstvo“ a „étos, morálka“ sú úzko a neoddeliteľne spojené. Natoľko sú spojené, že základný vzťah lásky k ľuďom nie je len pridaným dôsledkom úcty k Bohu, lež patrí zásadne k úcte k Bohu. Odborne by sme povedali, že vzťah k blíznym nie je len konzekutívnym prvkom úcty k Bohu, lež prvkom konštitutívnym. Kto prijíma Boha, prijíma ho aj s jeho vzťahom lásky k svetu a ľuďom, prijíma v ňom preto v oddanosti aj ľuď. Oddanosť, úcta a láska k Bohu znamenajú

aj oddanosť, úctu a lásku k ľuďom. Desatoro vyjadruje jednotu života človeka a ľudí.

Pritlmenie, a tým skreslenie prvej a základnej vety Dekalógu by mohlo robiť zo svetlej smernice života, ktorú dáva Boh ako osloboditeľ a záchranca svojmu ľudu pre život v slobode, len chladné právne nariadenie a zákon, ktorým sa vymedzujú zužujúce hranice človeka a ktorých predstúpenie sa má tvrdo trestať. A to nie je naskrz pravda. Od toho nie je ďaleko predstava o Bohu ako o vládcovi represii a k viere ako pasívnemu podrobeniu sa jeho moci.

K tomuto prvému nebezpečenstvu hľadieť na Desatoro nesprávnym chápaním Boha, v rozpore s tým, ako sa Boh osloboditeľ a záchranca ľudu sám zjavil, sa pridružuje nebezpečenstvo druhé: strata spolupatričnosti „starého“ a „nového“ Božieho ľudu. Túto spolupatričnosť pritom jasne uznával sám Ježiš a prijímal i sv. Pavol: „Veď aj ja som Izraelita, Abrahámov potomok z Benjamínovho kmeňa. Boh neodvrhol svoj ľud, ktorý predpoznal...“ (Rim 11, 1-2).

Čo veľké urobil Boh Izraelu, to robil aj Cirkvi, a tým aj nám. Keď sa hneď v prvej vete Desatora predstavil „Ja som Jahve, ten, ktorý som“, predstavil sa svojím najvladnejším menom ako pri horiacom kríku. Toto meno vyjadruje, že jeho podstatou je: „Som, ktorý som, ktorý je“. To znamená jednak absolútnu existenciu a suverenitu, jednak absolútnu prítomnosť - „ja som, ktorý som tu“. To znamená trvalú prítomnosť pri pohľade naspäť, pri pohľade na danú chvíľu i pri pohľade do budúcnosti. Ide teda o trvalú, aktívnu a dynamickú Božiu prítomnosť. Tak sa Boh prejavil aj ako záchranca a osloboditeľ svojho ľudu Izraela, keď ho vyslobodil z Egypta. Boh je teda prítomný medzi svojím ľuďom ako záchranca, a to ako osobný, jediný so skutočnou a absolútnou existenciou, ktorá je transcendentná, presahuje čas a stále pôsobí. Pôsobí ako „nepochopiteľné, nesmierne

tajomstvo“, ktoré sa však predsa dalo poznať a vyjavoilo svoje osobné meno: „Ja som, ktorý som“ - Absolútny, živý, mocný a zachraňujúci. Silu jeho pôsobenia skusoval ľud Izraela, a omnoho neskôr ju spoznávali aj Ježišovi súčasníci, ktorým sa Ježiš ako Syn Boží prihovára tým istým „Ja Som“ (Jn 8, 58). A Apokalypsa sv. Jána toto zjavenie Boha v dejinách opisuje slovami: „Ja som Alfa a Omega, hovorí Pán Boh, ktorý je, ktorý bol a ktorý príde, Všemohúci“ (Zjv 1, 8).

Keď sa hneď v prvej vete Desatora predstavuje Boh, jeho pôvodca, slovami: „Ja som Jahve, tvoj Boh“, ľud Izraela smie na neho hľadieť vo viere nielen pohľadom do minulosti alebo nahor do nebies, lež aj pohľadom do budúcnosti ľudstva. Boh je viac než minulosť alebo prítomnosť - je pre Izrael a pre ľudstvo osobne aj budúcnosťou.

Pridané slová na začiatku Desatora „tvoj Boh“ spečatujú neslýchaným spôsobom ďalšiu skutočnosť - spečatujú už v samotnom mene „Ja som, ktorý je, je tu“ trvalú prítomnosť pre nás, ako prítomnosť nášho Boha. Prečo je to neslýchané? Odteraz sa môže každý človek a všetci ľudia obracať na Boha a hovoriť o Bohu prisvojovaním zámenom „môj Boh“! Môže sa spolu so žalmistom modliť: „Ty, Pane, si môj podiel na dedičstve...“ (Z 16, 5). Výrazy „môj Boh, náš Boh“ sa opierajú pri bohoslužbách často s nadšením o Božie zjavenie, ako echo samého Božieho uistenia: „Ja som Jahve, tvoj Boh.“ Ako by sme denne aj my znova a znova oživali, keby sme takto chápali a vyslovovali modlitbu „Otčenáš“ a keby sme sa dávali ožarovať jej svetlom!

Ján Chryzostom kardinál Korec „Sloboda ako dar - či záhuba?“

www.fara.sk/vistuk/

Spoločenstvo pri farskom kostole Najsvätejšej Trojice
vo Vištuku